

Posudek školitele na diplomovou práci

Štěpán Hurník: Problém tonality a atonality ve Scrutonově pojetí hudební zkušenosti.

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra estetiky, 2024, 125 s.

////////////////////

Přínos diplomové práce Štěpána Hurníka spočívá v podnětném přístupu ke zvolenému tématu, jímž se mu podařilo přesvědčivě vyargumentovat, že teorii hudební zkušenosti Rogera Scrutona lze rozšířit také na oblast atonální hudby, tedy na oblast, kterou sám Scruton vylučuje ze svého pojetí hudebního porozumění hudebnímu dílu. Aby dospěl k tomuto originálnímu příspěvku k problematice udržitelného vysvětlení hudebního porozumění atonálním hudebním dílům, musel diplomant promyslet předpoklady, na kterých bude diplomová práce postavena, a zvolit metodické postupy, které by mu umožnily dosáhnout přesvědčivého naplnění stanoveného cíle práce. Z tohoto hlediska lze konstatovat, že pro obě tyto oblasti zvolil postup, v rámci kterého dokáže průběžně přesvědčivě argumentovat a při kritických pasážích vést polemiku. To nakonec dokazuje i jasná, přehledná a dobře vybudovaná struktura práce, v níž na sebe jednotlivé kapitoly a podkapitoly obsahově navazují a tvoří organický celek.

Protože Scruton svoji polemiku s obhájci atonality v hudebních dějinách zaměřil především na Theodora W. Adorna a Arnolda Schönberga, stala se pro diplomovou práci klíčovým výchozím momentem analýza důvodů, jimiž Scruton argumentuje ve prospěch omezení svého konceptu hudební zkušenosti pouze na tonální hudbu, o níž se opírá, když se nesouhlasně vyslovuje vůči Adornovu a Schönbergovu pojetí hudebních dějin. To nakonec Hurníka přivedlo k myšlence, že cesta k rozšíření Scrutonovy koncepce hudebního porozumění i o atonální hudební kompozice musí být vedena přes kritiku jeho pojetí filosofie dějin a upozornění na to, že Scrutonova interpretace Adornovy a Schönbergovy filosofie dějin je chybná. Právě tuto část diplomové práce, v níž diplomant rozvíjí kritiku Scrutonova pojetí filosofie dějin, lze pokládat za klíčovou, protože polemika k problematice apriorní versus aposteriorní povaha hudebních kompozičních prostředků umožnila, aby Scrutonova koncepce hudební zkušenosti mohla být rozšířena i o oblast atonální hudby. Jinak řečeno, Hurníkovi se v diplomové práci podařilo prokázat, že nelze souhlasit se Scutonovým názorem, že atonální

hudební kompozice jsou apriorním racionálním konstruktem, který je na hudbu aplikován z mimohudební oblasti matematiky, ale lze jim stejně jako tonálním hudebním kompozicím porozumět prostřednictvím jejich intencionální formy, která se projevuje jako určitý způsob metaforického uspořádání hudebního prostoru, v jehož rámci dochází ke konstituci specifického hudebního pohybu.

Práce s prameny a sekundární literaturou je v celé diplomové práci příkladná, nemám z tohoto hlediska žádné připomínky.

Dotaz k obhajobě:

Lze přijmout Adornovo tvrzení, že absence tonálního centra v atonálním díle ponechává posluchačově představivosti větší pole působivosti, než tomu bylo u tonální kompozice, která posluchače svazovala v jeho představivosti tím, že jí vnucovala hierarchicky strukturovaný hudební prostor?

Diplomová práce se vyznačuje kvalitní stylistickou úrovní a je zatížena pouze malým množstvím technických chyb.

Diplomovou práci Štěpána Hurníka pokládám za kvalitní zpracování zvoleného tématu, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě**.

Praha, 14. 6. 2024

doc. PhDr. Roman Dykast, CSc.